

ЗАГАЛЬНА АДМІНІСТРАТИВНА ПРОЦЕДУРА: СИЛАБУС

Мета навчальної дисципліни – формування розуміння концептуальних основ адміністративної процедури та системи теоретичних знань про правове регулювання порядку прийняття і виконання адміністративних актів, вироблення основних умінь і навичок застосування адміністративного процедурного законодавства, а також практичних навичок діяльності правника у сфері публічного адміністрування.

Завдання:

- формування системи теоретичних знань про інститут адміністративної процедури, його змістовне наповнення;
- опанування інструментарієм та базовими категоріями інституту адміністративної процедури;
- дослідження стану правового регулювання адміністративної процедури;
- формування уявлення про зміст принципів адміністративної процедури та навичок їх застосування у практичній діяльності;
- набуття знань про повноваження адміністративного органу, права й обов'язки учасників адміністративного провадження та осіб, що сприяють розгляду справи;
- наведення характеристики видів адміністративних проваджень;
- ознайомлення з порядком прийняття адміністративних актів, набуття ними чинності, підставами та способами припинення їх дії;
- аналіз і дослідження прикладних проблем адміністративного провадження;
- оволодіння навичками й уміннями застосування адміністративного процедурного законодавства з урахуванням європейських стандартів і принципів діяльності з публічного адміністрування.

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має демонструвати такі результати навчання:

- аналізувати природу адміністративної процедури, її значення у публічному адмініструванні;
- демонструвати розуміння базових категорій інституту адміністративної процедури;

- застосовувати системний підхід до аналізу законодавства про адміністративну процедуру;
- обґрунтовано формулювати правову позицію щодо змісту принципів адміністративної процедури;
- демонструвати знання щодо повноважень адміністративних органів, прав та обов'язків учасників адміністративного провадження та осіб, які сприяють розгляду справи;
- наводити характеристику видів адміністративного провадження;
- аналізувати зміст етапів і стадій адміністративного провадження;
- демонструвати знання про сутність, форми, види адміністративних актів та їх структурні елементи;
- демонструвати навички підготовки проєктів адміністративних актів, їх обґрунтування та зазначення способів і порядку їх оскарження;
- інтерпретувати умови правомірності та протиправності адміністративних актів, способи припинення їх дії;
- розкривати особливості процедури адміністративного оскарження;
- демонструвати розуміння порядку виконання адміністративних актів;
- показувати вміння розв'язувати колізії при застосуванні адміністративного процедурного законодавства.

Програма навчальної дисципліни

Основні категорії адміністративної процедури. Поняття й ознаки адміністративної процедури, її значення у публічному адмініструванні. Функції публічної адміністрації. Адміністративне провадження (заявне та втручальне). Особа. Адміністративний орган. Адміністративний акт: поняття, ознаки, види.

Правове регулювання адміністративної процедури. Норми Конституції України як основа законодавства про адміністративну процедуру. Акти органів Ради Європи щодо адміністративної процедури. Місце Закону України «Про адміністративну процедуру» в системі законодавства. Загальний, рамкові та спеціальні закони про адміністративну процедуру. Сфера дії Закону України «Про адміністративну процедуру».

Принципи адміністративної процедури. Поняття та значення принципів адміністративної процедури. Принцип верховенства права. Законність. Рівність учасників адміністративної процедури перед законом. Використання повноважень з належною метою. Обґрунтованість та визначеність. Безсторонність (неупередженість) адміністративного органу. Добросовісність і розсудливість. Пропорційність. Відкритість. Своєчасність і розумний строк. Ефективність. Презумпція правомірності дій та вимог особи. Офіційність. Гарантування права особи на участь в адміністративному провадженні. Гарантування ефективних засобів правового захисту.

Адміністративний орган, учасники адміністративного провадження та особи, які сприяють розгляду справи. Поняття адміністративного органу. Компетенція адміністративного органу: предметна і територіальна. Посадова особа адміністративного органу. Повноваження адміністративного органу.

Публічне правонаступництво. Адміністративна взаємодопомога.

Учасники адміністративного провадження. Адресат (у т.ч. заявник, скаржник). Заінтересована особа. Права й обов'язки учасників адміністративного провадження. Представництво.

Особи, які сприяють розгляду справи: свідки, експерти, спеціалісти, перекладачі.

Загальна характеристика адміністративного провадження. Етапи та стадії адміністративного провадження. Процедурна дія. Процедурне рішення. Види адміністративних проваджень (прості та складні).

Строки та офіційне засвідчення в адміністративному провадженні. Види строків в адміністративному провадженні. Порядок обчислення строків в адміністративному провадженні. Строк вирішення (перегляду) справи. Офіційне засвідчення справжності підпису, копії документа чи витягу з нього.

Початок адміністративного провадження. Підстави для початку адміністративного провадження. Ініціювання адміністративного провадження адміністративним органом. Право на звернення до адміністративного органу. Подання заяви. Форма та зміст заяви. Реєстрація заяви. Залишення заяви без руху. Надсилання заяви за належністю. Заяви, що не підлягають розгляду.

Підготовка справи до вирішення. Обов'язки адміністративного органу під час підготовки справи до розгляду та вирішення. Витребування документів і відомостей. Порядок залучення до участі в адміністративному провадженні адресата та заінтересованих осіб. Розгляд клопотань учасників адміністративного провадження.

Дослідження обставин адміністративної справи та збирання доказів. Поняття доказів в адміністративному провадженні. Засоби доказування. Належність, допустимість, достовірність та достатність доказів. Види доказів. Пояснення та зауваження учасника адміністративного провадження. Огляд на місці та огляд речей. Пояснення свідків. Експертиза. Погодження та висновки.

Розгляд справи та прийняття адміністративного акта. Невідкладний розгляд та вирішення справи. Розгляд і вирішення справи у письмовому провадженні. Розгляд і вирішення справи в автоматичному режимі. Розгляд та вирішення справи із заслуховуванням учасників. Проведення слухання у справі. Зупинення та відновлення адміністративного провадження. Закриття адміністративного провадження. Особливості адміністративного провадження з великою кількістю осіб. Прийняття адміністративного акта.

Адміністративний акт, його зміст. Чинність та припинення дії адміністративного акта. Зміст адміністративного акта, його структурні елементи. Мотивування (обґрунтування) адміністративного акта. Форми адміністративних актів.

Набрання адміністративним актом чинності. Порядок та способи доведення адміністративного акта до відома особи. Наслідки недоведення адміністративним органом адміністративного акта до відома особи. Публічне оголошення адміністративного акта. Чинність адміністративного акта. Припинення дії адміністративного акта. Нікчемність адміністративного акта.

Адміністративне оскарження. Право на адміністративне оскарження. Поняття скарги. Форма та зміст скарги. Порядок подання скарги. Суб'єкт

розгляду скарги. Комісія з розгляду скарг. Строк подання скарги. Поновлення строку подання скарги. Залишення скарги без розгляду. Початок адміністративного провадження за скаргою. Підготовка та перегляд справи за скаргою. Порядок розгляду скарг. Рішення за скаргою.

Виконання адміністративного акта. Звернення до виконання адміністративного акта. Заходи впливу та їх мета. Орган виконання адміністративного акта. Виконання дій за рахунок зобов'язаної особи. Грошове стягнення. Безпосередній вплив. Попередження про застосування заходів впливу. Застосування примусових заходів. Оскарження заходів впливу.

Відкликання або визнання недійсним адміністративного акта. Загальні умови відкликання або визнання недійсним адміністративного акта. Умови правомірності та протиправності адміністративного акта. Відкликання правомірного адміністративного акта. Визнання протиправного адміністративного акта недійсним. Перегляд адміністративного акта за нововиявленими обставинами. Повернення, відшкодування шкоди у зв'язку з відкликанням або визнанням недійсним чи протиправним адміністративного акта.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ

- 1 Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
- 2 Рекомендація (2007)7 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам про добре адміністрування від 20.06.2007 р.
URL: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1155877&Site=CM>
- 3 Резолюція (77) 31 Комітету Міністрів про захист особи стосовно актів адміністративних органів влади від 28.09.1977 р.
URL: <https://rm.coe.int/16804dec56>.
- 4 Рекомендація № R (80) 2 Комітету Міністрів державам-членам стосовно реалізації адміністративними органами влади дискреційних повноважень від 10.03.1980 р. URL: <https://rm.coe.int/16804f22ae>.
- 5 Рекомендація № R (87) 16 Комітету Міністрів державам-членам стосовно адміністративних процедур, які впливають на права великої кількості осіб від 17.09.1987 р. URL: <https://rm.coe.int/16804eaa5c>.
- 6 Рекомендація Rec (2001) 9 Комітету Міністрів державам-членам щодо альтернатив судовому розгляду спорів між адміністративними органами й сторонами – приватними особами від 05.09.2001 р.
URL: <https://rm.coe.int/16805e2b59>.
- 7 Про адміністративну процедуру:
URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=68834
- 8 Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text>

- 9 Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності: Закон України від 06.09. 2005 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2806-15#Text>
- 10 Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text>
- 11 Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03. 2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>

ЛІТЕРАТУРА

- 1 Адміністративна процедура: навч. посіб. / [І.В. Бойко, О.Т. Зима, О.М. Соловйова, А.М. Школик]; за заг. ред. І.В. Бойко. Харків: Право, 2019. 206 с.
- 2 Адміністративна процедура та адміністративні послуги. Зарубіжний досвід і пропозиції для України / Автор-упорядник В. П. Тимошук. Київ: Факт, 2003. 496 с.
- 3 Бойко І. В., Соловйова О. М. Європейські стандарти та український концепт адміністративної процедури. Modern researches: progress of the legislation of Ukraine and experience of the European Union : Collective monograph. Riga : Izdevnieciba "Baltija Publishing", 2020. Р. 1. 592 р. Р. 442 - 462.
- 4 Бойко І. Роль судової практики у формуванні концепції адміністративної процедури. *Адміністративне право і процес*. 2020. № 3 (30). С. 27 - 39.
- 5 Мандюк О. О. Поняття та підстави припинення дії індивідуальних адміністративних актів. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія «Юридичні науки». 2016. Вип. 3, Том 1. С. 158-161.
- 6 Науково-практичний коментар до проекту Закону України «Про адміністративну процедуру» / авт. колектив (Андрійко О.Ф., Бевзенко В.М. та ін.), за заг. ред. В.П.Тимощука. Київ: ФОП Мишалов Д.В., 2019. 460 с.
- 7 Плахотнюк Н., Криворучко І. Принципи ефективності, розумного строку та оперативності адміністративної процедури: зміст і застосування органами публічного управління. *Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України*. 2019. Вип. 1. С. 90-98.
- 8 Тимошук В.П. Адміністративні акти: процедура прийняття та припинення дії: Монографія. Київ: «Конус-Ю», 2010. 296 с.
- 9 Тимошук В. Теоретичні та практичні виклики становлення загальної адміністративної процедури в Україні. *Право України*. 2021. №10. С. 28-43.

- 10 Шарая А. А. Теорія принципів адміністративно-процедурного права : монографія. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2019. 397 с.
- 11 Школик А.М. Адміністративно-процедурне законодавство та його систематизація : монографія. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2020. 306 с.
- 12 Школик А.М. Значення та перелік принципів адміністративної процедури. *Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки*. 2017. № 2. С. 91-98.
URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_Jur_2017_2_13
- 13 Школик А. М. Адміністративно-процедурне право: ідея та реалізація. *Lex Portus*. 2017. № 5. С. 30-40.
- 14 Школик А. Скасування та відкликання індивідуальних адміністративних актів. *Вісник Львівського університету. Сер. : Юридична*. 2013. Вип. 58. С. 176-181.